

การศึกษาค้นคว้าต่อการศึกษาวิชาชีพ
ช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่า
ในตนเอง การรับรู้ความสามารถ
ของตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพของ
นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย
จังหวัดเชียงราย

Study on Attitude Towards Studying in the
Mechanic Industries , Self – Esteem,
Self – Efficacy and Career Maturity of
Advance Vocational Certificate Students
at Chiang Rai Technical College,
Chiang Rai Province

กิตติธัช แผ่นไผ่น¹, สุพาณี สอนิรัตน์²

¹ นิสิตปริญญาโท จิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตัวเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย 2) ศึกษาเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถในตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จำนวน 303 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test (ค่าความแปรปรวนทางเดียว) การเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยวิธี LSD และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผลการวิจัยพบว่า 1) ทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ที่มารดามีอาชีพแตกต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

คำสำคัญ: การเห็นคุณค่าในตนเอง, การรับรู้ความสามารถของตนเอง, วุฒิภาวะทางอาชีพ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the levels of attitude towards studying in the mechanic industries, self – esteem, self – efficacy and career maturity of advance vocational certificate students at Chiang Rai Technical College. 2) to compare career maturity by personal factors. 3) to study the correlations between attitude towards studying in the mechanic industries, self – esteem, self – efficacy and career maturity of advance vocational certificate students at Chiang Rai Technical College. Samples of this study were 303 students which were selected by stratified random sampling. The research tools was questionnaires and data were analyzed by computer program. The statistical procedures were percentage, mean, standard deviation, t–test, F–test (one way ANOVA), multiple comparisons (LSD), Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient. The results of the study were as follows; 1) Attitude towards studying in the mechanic industries, self – esteem, self – efficacy and career maturity were at high. 2) Students who had different in mother’s occupation had difference in career maturity which was statistical significant at .05 3) attitude towards studying in the mechanic industries, self – esteem and self – efficacy showed positive correlations with career maturity significantly at .001

Keywords: self – esteem, self – efficacy, career maturity

บทนำ

การเรียนรู้ในสายอาชีวศึกษาเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่จะทำให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การทำงานในอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างบุคลากรสายอาชีพที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ตลอดจนด้านสมรรถนะวิชาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การควบคุมงานอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่ง การอาชีวศึกษาจะจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศสู่ ความสมดุลและยั่งยืน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับ เทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้ สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นหลักสูตรการเรียนการสอนจึงได้รับการปรับปรุง ให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนที่จะออกไปประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557, น.1) แต่ในช่วงระยะเวลา 6 ปีย้อนหลังไปนี้กลับพบว่ามีจำนวนผู้เรียนในสายอาชีวศึกษาลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้นทำให้ ทราบถึงจำนวนผู้เรียนที่ลดลงอย่างชัดเจน โดยเปรียบเทียบสัดส่วนผู้เรียนใน สายอาชีวศึกษาและสายสามัญคิดเป็นร้อยละ 40 : 60 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและภาคเศรษฐกิจที่ต้องการกำลังคนใน ด้านอาชีวศึกษาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นหากมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อ การศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้กับสังคม ผู้เรียน และผู้ปกครองแล้วก็จะส่งผล ให้มีผู้สนใจเรียนด้านอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน ประกอบกับการสร้าง ความเชื่อมั่นว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วจะมีตลาดงานรองรับก็ยิ่งเพิ่มความสนใจ แก่ผู้เรียนมากขึ้น นอกจากนี้การส่งเสริมให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความเกี่ยวพัน

กับการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ ชื่อเสียง และความพึงพอใจในตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่าและประสบความสำเร็จในชีวิต หากนักเรียนมีความพร้อมทางวุฒิภาวะทางอาชีพก็จะสามารถเลือกอาชีพได้ตรงตามความต้องการและความสามารถของตนเอง

วุฒิภาวะทางอาชีพ เป็นความพร้อมของนักเรียนทั้งในด้านทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพ จะทำให้นักเรียนได้เข้าใจบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัดของตนก่อนที่จะก้าวออกไปสู่การประกอบอาชีพจริง หากนักเรียนขาดวุฒิภาวะทางอาชีพจะไม่สามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง หรือมีปัญหาในการเลือกอาชีพ และคิดจะเปลี่ยนอาชีพอยู่เสมอ ซึ่งนับเป็นปัญหาใหญ่และสำคัญในปัจจุบัน (สมร ทองดี และคณะ, 2545 อ้างใน ลออ สมใจ, 2556, น.1) โดย Crites (1981) ได้อธิบายว่าการเลือกอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน นักเรียนควรมีความพร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพ โดยเสาะหาความรู้และประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน ตัดสินใจเลือกอาชีพและปรับตัวให้เข้ากับอาชีพที่เลือกได้ และหากนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสายวิชาชีพที่ตนเองเรียนก็จะทำให้มองเห็นถึงความสำคัญของสิ่งที่เรียน ทำให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจ จนสำเร็จการศึกษาได้ ที่สำคัญจะทำให้นักเรียนได้รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ประสบความสำเร็จและมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง จนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองตลอดจนมีความเชื่อมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต พร้อมที่จะพัฒนาความสามารถของตนเอง ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากนี้การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญ หากนักเรียนรับรู้ความสามารถของตนเองก็ย่อมที่จะแสดงความสามารถนั้นออกมา ซึ่งนักเรียนประเภทนี้จะมีลักษณะที่อดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอยและจะประสบความสำเร็จในที่สุด (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553, น.58) ดังนั้นหากครู อาจารย์ ผู้ปกครองได้ส่งเสริมให้

นักเรียนได้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับที่เหมาะสม จะช่วยให้พวกเขาสามารถเรียนรู้ในสายวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความมั่นใจมากขึ้น และพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตามความสามารถของตนเองด้วย

จากการศึกษาเอกสาร ข้อมูล ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนคติต่อการศึกษาด้านช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยคาดว่าจะการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา เป็นการแนะแนวการศึกษา ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพ และสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง และระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมและวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาโดยมุ่งเน้นเรื่องวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยกำหนดขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ครบทุกสาขาวิชา ในปีการศึกษา 2557

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกัน
2. ทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2
3. การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2
4. การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2

แนวคิด – ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ได้ประยุกต์จากแนวคิดของ Fishbein and Ajzen (1975) ในมุมมองที่ว่าทัศนคติเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสภาวะการณ์ใดสภาวะการณ์หนึ่ง จากทฤษฎีผู้วิจัยเห็นว่าทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิดที่นักเรียนแสดงออกมาเพื่อตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งจะมีทั้งทัศนคติที่ดีหรือทัศนคติที่ไม่ดีก็ได้ ถ้าหากนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่ตนเองเรียนจะทำให้เกิดความพากเพียร เกิดความรู้ ทักษะ และความไม่รู้เผลเรียนจนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพในอนาคตได้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้ประยุกต์มาจากแนวคิดของ Coopersmith (1981) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1. ด้านความสามารถ (competence) หมายถึง การที่บุคคลรู้ถึงศักยภาพของตนเองและสามารถจัดการกับภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม กล้าเผชิญอุปสรรคและปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ ปรับตัว และดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านความสำคัญ (significance) หมายถึง การที่บุคคลได้รับความห่วงใย การเอาใจใส่ และความรักจากบุคคลรอบข้าง การเห็นคุณค่าและความสนใจสามารถดูได้จากการที่บุคคลได้รับการยอมรับและยกย่องมากกว่าการไม่ยอมรับและถูกกีดกัน

3. ด้านการมีอำนาจในตัว (power) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ผู้อื่น และเหตุการณ์รอบตัว และความสามารถในการกระทำการต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง

4. ด้านคุณความดี (virtue) หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตัวสอดคล้องกับศีลธรรมจริยธรรม ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณี สามารถรับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง คิดและแสดงออกอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรมได้

จากทฤษฎีผู้วิจัยเห็นว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ ความเชื่อมั่น และความพอใจในตนเอง ถ้าหากนักเรียนมองเห็นถึงคุณค่าของตนเองก็จะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเอง สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขด้วยพลังของความเชื่อมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต และยังมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง ตลอดจนพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนเองเพื่อใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพในอนาคตได้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเองได้ประยุกต์มาจากแนวความคิดของ Bandura (1977) แบ่งออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

1. มิติความยาก (magnitude) หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองในการกระทำพฤติกรรม ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล และจะแปรผันตามความยาก ง่ายของงานที่ทำ

2. มิติความเข้มแข็งหรือความมั่นใจ (strength) หมายถึง ความมั่นใจที่บุคคลคิดว่าตนเองสามารถทำงานที่มีความยากในระดับต่างๆ กัน สำหรับบุคคลที่ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง เมื่อประสบเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามการรับรู้จะทำให้การรับรู้ความสามารถของตนเองลดลง แต่ถ้ามีความมั่นใจมาก บุคคลจะมีความมานะพยายาม แม้ว่าจะประสบเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคก็ตาม

3. มิติแผ่ขยาย (generality) หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำความรู้ ประสบการณ์และทักษะที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ได้ จากทฤษฎีผู้วิจัยเห็นว่า การที่นักเรียนรับรู้ความสามารถของตนเองจะช่วยให้เขาเกิดความเข้าใจในตนเองเกี่ยวกับความชื่นชอบ ความถนัด รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง มีความสนใจในอาชีพ และสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้ ที่สำคัญจะทำให้นักเรียนมีความเพียรพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นพวกเขาจะสามารถเรียนรู้ในสายวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความมั่นใจมากขึ้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้โดยง่าย และพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตามความสามารถของตนเอง

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ได้ประยุกต์มาจากแนวความคิดของ Crites (1981) แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความคงที่ของการเลือกอาชีพ (consistency of career choice) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพเหมือนกันทุกครั้ง แม้ว่าจะมีอาชีพอื่นให้เลือกอย่างหลากหลายก็ตาม การเลือกอาชีพนี้จะเลือกสิ่งที่ตนเชี่ยวชาญ เสมอและสอดคล้องกับตัวแปรด้านครอบครัว สาขาอาชีพ และระดับอาชีพด้วย

2. การเลือกอาชีพที่เป็นไปได้จริง (realism of career choice) หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพได้ตรงตาม ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และลักษณะบุคลิกภาพตามคุณลักษณะของงานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวจะนำไปสู่ความสำเร็จและความพึงพอใจเมื่อเข้าทำงาน

3. ความสามารถในการเลือกอาชีพ (career choice competencies) หมายถึง บุคคลมีความสามารถในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 การประเมินตนเอง (self-appraisal) หมายถึง บุคคล มีการประเมินเกี่ยวกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และ ความรับผิดชอบของตนเอง

3.2 ข้อมูลทางอาชีพ (occupation information) หมายถึง มีข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงาน (รู้จักอาชีพ) ที่เลือก

3.3 การเลือกเป้าหมาย (goal selection) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่รับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความเหมาะสมกับงานที่เลือกหรือไม่

3.4 การวางแผน (planning) หมายถึง ความสามารถของ บุคคลที่จะวางแผนและดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อความก้าวหน้า ในอาชีพ

3.5 การแก้ปัญหา (problem solving) หมายถึง ความสามารถ ของบุคคลในการพิจารณาและเลือกสิ่งที่ดีที่สุดในการเลือกอาชีพของตน

4. ทัศนคติในการเลือกอาชีพ (career choice attitudes) หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมินความรู้สึก การกระทำ และการจัดการในการเลือก อาชีพ และการเข้าสู่งานอาชีพของตนเอง โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในด้าน ต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ (involvement in the choice process) หมายถึง การที่บุคคล มีส่วนร่วมในกระบวนการเลือก อาชีพของตนเอง

4.2 การนิเทศงาน (orientation toward work) หมายถึง การ ที่บุคคลได้รับการแนะแนวทางในการเลือกอาชีพ

4.3 การมีอิสระในการตัดสินใจ (independence in decision making) หมายถึง บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนเองโดยไม่คล้อยตามผู้อื่น

4.4 ความพึงพอใจในการเลือกอาชีพ (preference for career choice factors) หมายถึง ปัจจัยบางประการ ได้แก่ ความสามารถ ที่เป็นพื้นฐานในการเลือกอาชีพ ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจในการเลือกอาชีพมากขึ้น

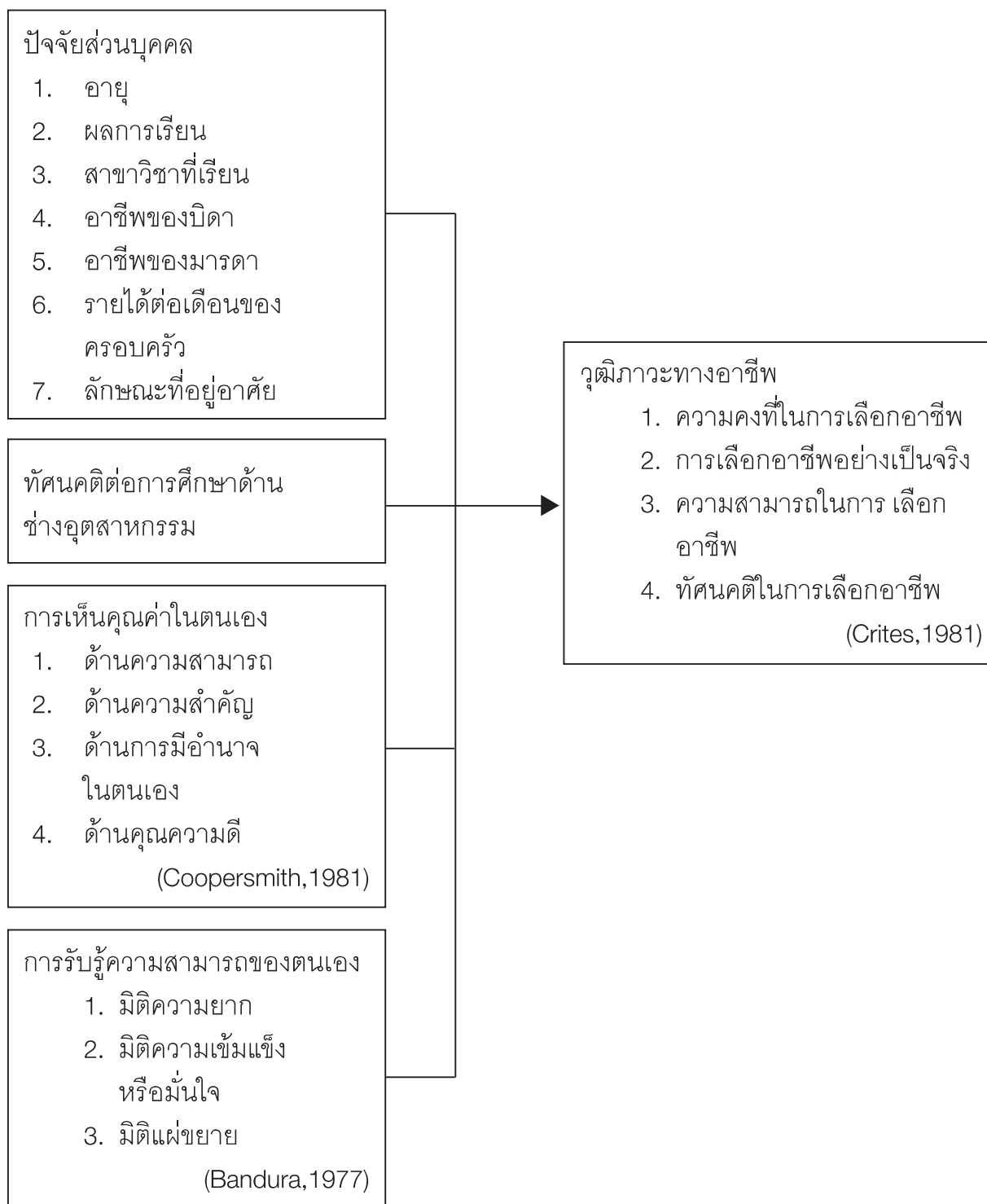
4.5 เข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพ (conception of the choice process) หมายถึง บุคคลมีความเข้าใจและ มีความคิดที่แน่นอน เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ซึ่งจะทำให้ความต้องการเลือกอาชีพนั้นมีความเป็นไปได้

จากทฤษฎีผู้วิจัยเห็นว่าวุฒิภาวะทางอาชีพเป็นความพร้อมของนักเรียนทั้งในด้านทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพ ซึ่งจะทำให้ นักเรียนได้เข้าใจบุคลิกภาพ ความเข้าใจ ความถนัดของตนเองก่อนที่จะก้าวออกไปสู่การประกอบอาชีพจริง และถ้าหากนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพที่เรียน และเห็นคุณค่าของตนเองจะทำให้ นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพและความสามารถของตนเองได้ดียิ่งขึ้นพร้อมที่จะประกอบอาชีพที่ตนเองเลือก มีความสุขและก้าวหน้าในการทำงานด้วย

กรอบความคิดของการวิเคราะห์

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ซึ่งเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ปีการศึกษา 2557 ซึ่งประกอบไปด้วยนักเรียนในสาขาวิชาช่างยนต์ ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ และช่างก่อสร้างรวมจำนวนทั้งสิ้น 623 คน

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 303 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยใช้สัดส่วนตามจำนวนสาขาวิชา ได้ดังนี้ ช่างยนต์ 78 คน ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม 31 คน ช่างเชื่อมโลหะ 34 คน ช่างไฟฟ้า 54 คน ช่างอิเล็กทรอนิกส์ 51 คน และช่างก่อสร้าง 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ผลการเรียน สาขาวิชาที่เรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว และลักษณะที่อยู่อาศัย ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการศึกษาระดับวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ตามแนวคิดของ Coopersmith (1981) ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ตามแนวคิดของ Bandura (1977) และส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ตามแนวคิดของ Crites (1981)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สำหรับการวิจัยไปทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาร์ค โดยแบบสอบถามทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.899 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.925 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.889 และแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.929

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน ได้แก่ ค่าสถิติ t-test ค่าสถิติ F-test และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการศึกษาด้านช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงรายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 19 ปี (ร้อยละ 48.5) ผลการเรียนอยู่ในช่วง 2.50 – 2.99 (ร้อยละ 36.0) ส่วนใหญ่แล้วเรียนในสาขาวิชาช่างยนต์ (ร้อยละ 29.0) ส่วนอาชีพของบิดา พบว่าประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 48.2) และมารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่เช่นเดียวกัน (ร้อยละ 45.5) รายได้ต่อเดือนของครอบครัวอยู่ในช่วงระหว่าง 8,001 – 13,000 บาท (ร้อยละ 25.7) และลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดาหรือญาติพี่น้อง (ร้อยละ 60.4)

2. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย มีทัศนคติต่อการศึกษาวชิรศึกษาช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพอยู่ในระดับสูง ดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อ
 การศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง
 การรับรู้ความสามารถของตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพของ
 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัย
 เทคนิคเชียงราย (n=303)

ระดับทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของ ตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิค เชียงราย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม	78.31	7.65	สูง ¹
การเห็นคุณค่าในตนเอง	74.18	8.09	สูง ¹
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	58.43	61.12	สูง ²
วุฒิภาวะทางอาชีพ	77.40	7.72	สูง ¹

เกณฑ์พิจารณาระดับคะแนน 1) 24.00 – 48.00 = ต่ำ 48.01 – 72.00 = ปานกลาง
 72.01 – 96.00 = สูง
 2) 18.00 – 36.00 = ต่ำ 36.01 – 54.00 = ปานกลาง
 54.01 – 72.00 = สูง

*หมายเหตุ เนื่องจากจำนวนข้อคำถามของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของ
 ตนเองมีจำนวนน้อยกว่าตัวแปรอื่นๆ จึงทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้อง
 ใช้เกณฑ์ในการประเมินที่แตกต่างกัน

3. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงรายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังที่แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนของ t-test , F-test

(n=303)

ปัจจัยส่วนบุคคล	t	F	p-value	สรุปผลการทดสอบ
อายุ	-	0.556	0.57	ไม่แตกต่าง
ผลการเรียน	-	1.97	0.14	ไม่แตกต่าง
สาขาวิชาที่เรียน	-	0.92	0.47	ไม่แตกต่าง
อาชีพของบิดา	-	1.53	0.19	ไม่แตกต่าง
อาชีพของมารดา	-	2.57	0.04	แตกต่าง
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว	-	0.54	0.71	ไม่แตกต่าง
ลักษณะการอยู่อาศัย	1.41	-	0.16	ไม่แตกต่าง

4. ทศนคติต่อการศึกษาวชิวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงรายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ดังที่แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการศึกษาวชิชาชีพช่าง อุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถ ของตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย (n=303)

ทัศนคติต่อการศึกษาวชิชาชีพช่างอุตสาหกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถ ของตนเอง และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย	วุฒิภาวะทางอาชีพ	
	r	p
ทัศนคติต่อการศึกษาวชิชาชีพช่างอุตสาหกรรม	0.531***	0.000
การเห็นคุณค่าในตนเอง	0.651***	0.000
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	0.714***	0.000

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

ทัศนคติต่อการศึกษาด้านช่างอุตสาหกรรม

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 ชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงรายมีระดับทัศนคติต่อการศึกษาวชิชาชีพ
 ช่างอุตสาหกรรมโดยรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 78.31) หมายความว่า
 นักเรียนมีความรู้สึกในด้านบวกต่อการศึกษาด้านช่างอุตสาหกรรมทั้ง
 เรื่องของหลักสูตร ครูผู้สอน อุปกรณ์และเครื่องมือประกอบการเรียน และ
 สิ่งแวดล้อมทางการเรียน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนรู้สึกว่าการศึกษา

ในด้านวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ และหากได้มีการฝึกงานจากสถานประกอบการมาก่อนจะทำให้เกิดทักษะและได้พัฒนาฝีมือทางด้านช่างอุตสาหกรรม ซึ่งจะส่งผลให้มีโอกาสก้าวหน้าในการประกอบอาชีพในอนาคตด้วย สอดคล้องกับ Charles Prosser (Knight, 1982 อ้างใน ธีรวุฒิ, 2536) ที่กล่าวว่า การฝึกอาชีพของนักเรียนจะมีประสิทธิผลได้นั้นก็ต่อเมื่อการศึกษากระทำในลักษณะเดียวกันกับการทำงานจริง นั่นคือมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ใช้เครื่องมือเครื่องจักรเช่นเดียวกันที่ใช้ในการปฏิบัติงานในอาชีพนั้น โดยครูผู้สอนจะต้องผลิตช่างที่มีความสามารถในระดับหนึ่ง และรักษามาตรฐานของการผลิตไว้ด้วย

การเห็นคุณค่าในตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย มีการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 74.18) หมายความว่า นักเรียนมีความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี ยอมรับตนเอง รู้สึกว่าตนเอง มีคุณค่ามีความสำคัญต่อบุคคลรอบข้าง มีความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถบรรลุเป้าหมายของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rosenberg (1979, p. 31) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเป็นทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเองทั้งในด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการที่บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง เขาจะเป็นคนที่มีคุณค่า มีเกียรติ มีความพึงพอใจในตนเอง ซึ่งจะตรงข้ามกับบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ นอกจากนี้ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ยังจัดอยู่ในกลุ่มของวัยรุ่น เป็นวัยแห่งการอยากรู้อยากลอง มีการเรียนรู้และค้นหาประสบการณ์ใหม่ๆ จึงทำให้เกิดการประเมินความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในระดับที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับ Coopersmith (1981, p. 248) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการประเมินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึก โดยการประเมินนี้

ได้พิจารณาถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาในเรื่องของความสามารถ ความสำเร็จ ความล้มเหลว การยอมรับหรือปฏิเสธตนเอง และการตัดสินใจคนอื่นที่สำคัญกับตนเข้ามามีส่วนในการประเมินตนเองด้วย

การรับรู้ความสามารถของตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย มีการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 58.43) หมายความว่า นักเรียนรับรู้ความสามารถของตนเองว่าอยู่ในระดับที่สูงและยังมีการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองว่า ตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะกระทำพฤติกรรมบางอย่างให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Bandura (1977) ที่กล่าวว่า บุคคลที่เชื่อในความสามารถของตนเองจะสามารถจัดการและดำเนินการพฤติกรรมบางอย่างให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ โดยจะมีการประเมินตนเองและกำหนดขอบเขตความสามารถของตนเองว่าอยู่ในระดับใดได้ และสอดคล้องกับ ศรีอมรา แสนสวาท (2557, น. 121) ที่กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีผลต่อการกระทำของบุคคลโดยเฉพาะผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงก็จะแสดงพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จและเชื่อว่าตนสามารถทำได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชินันท์ ทองเผือก (2551, น. 110) ที่กล่าวว่า นักศึกษาสายอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา มีการรับรู้ความสามารถของตนเองทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง เมื่อนักศึกษารู้ว่าตนเองมีความสามารถสูงในเรื่องใดก็จะเกิดความสนใจ ความต้องการเพื่อที่จะเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสุข ความสมหวังเมื่อทำในสิ่งที่ตนเองมีความสามารถและความต้องการได้

วุฒิภาวะทางอาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงรายมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับ
สูง (ค่าเฉลี่ย 77.40) หมายความว่า นักเรียนระดับ ปวส. ปีที่ 2 มีความพร้อม
ที่จะออกไปประกอบอาชีพ มีคุณลักษณะที่พร้อมในการเลือกอาชีพได้อย่าง
เหมาะสม และตรงตามสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมที่ได้สำเร็จการศึกษามา
โดยสอดคล้องกับ Crites (1981) ที่กล่าวว่า วุฒิภาวะทางอาชีพเป็นสภาพ
ที่บุคคลมีความพร้อมทั้งด้านทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพ
ที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งวุฒิภาวะทางอาชีพนั้นจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงระดับ
พัฒนาการทางอาชีพอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระยะที่บุคคลเริ่มสำรวจตนเอง
เกี่ยวกับอาชีพจนถึงระยะที่บุคคลมีประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ซึ่งการจัดการ
ศึกษาในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือ เป็นการจัดการศึกษา
ที่มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาคุณภาพชีวิต รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจอาชีพ
มีทักษะในการพัฒนา และตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง
ตามขบวนการเลือกอาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพดีขึ้น
นอกจากนี้ ไพฑูรย์ จันตะเสน (2544, น. 91) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียน
การสอนที่เน้นให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น และมีการร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จะทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วม
ชั้นเรียน และครูผู้สอนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นใจในการเลือกอาชีพ
ของนักเรียนด้วย Super (1960, p. 80) ได้กล่าวว่า วุฒิภาวะมีความสำคัญต่อ
การจัดการศึกษาโดยจะเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมให้นักเรียนมีสมรรถภาพ
ในการเลือกอาชีพ มีความพร้อมในการตัดสินใจเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับ
ตนเอง ซึ่งจะทำให้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ

ผลการวิจัยตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ที่มารดามีอาชีพแตกต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่มารดามีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 78.57) มีแนวโน้มในเรื่องวุฒิภาวะทางอาชีพสูงที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยของวุฒิภาวะทางอาชีพด้านทัศนคติในการเลือกอาชีพ และวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมของนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่านักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว และเกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าการที่มารดาที่มีการประกอบอาชีพแตกต่างกันจะส่งผลให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกันด้วย รายได้ต่อเดือนที่ได้รับที่จะสนับสนุนทรัพยากรทางการเรียนของนักเรียนได้ไม่เท่ากัน ซึ่งส่งผลต่อศักยภาพในการเรียน ถ้าหากนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวค่อนข้างต่ำก็อาจจะทำให้ต้องลาออกจากการเรียนกลางคัน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนที่จะใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

จากการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพ (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001) หมายความว่า ถ้านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 มีทัศนคติต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมสูงขึ้นก็จะมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้นเช่นกัน สอดคล้องกับ เป็รื่อง กิจรัตน์กร (2539 อ้างใน เอกชัย สวัสดิ์รักษา, 2552, น. 35) ที่กล่าวว่า อุตสาหกรรมเฉพาะด้าน (Specialized Individual Education) เป็นการศึกษาช่างอุตสาหกรรมที่ให้นักเรียนที่มีความถนัดและสนใจด้านนั้นๆ ได้เรียนเพื่อเตรียมความรู้และ

ทักษะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานเพื่อนำไปประกอบอาชีพ เช่น โปรแกรมวิชาชีพในกลุ่มอาชีวศึกษา วิชาชีพช่างอุตสาหกรรมเป็นการศึกษาช่างอุตสาหกรรมเฉพาะด้าน ได้แก่ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ช่างโลหะ เป็นต้น ซึ่งการจัดการศึกษาในโรงเรียน/วิทยาลัยนั้นจะต้องจัดให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและทัศนคติในงานช่างอุตสาหกรรมได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำรงชีวิต นำไปใช้ในการประกอบอาชีพช่างอุตสาหกรรมได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอกชัย สวัสดิรักษา (2552, น.107) ที่กล่าวว่า ถ้าหากนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่ตนเองเรียนจะทำให้เกิดความรู้ ทักษะ เกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียนจนสามารถนำความรู้นั้นไปประกอบสัมมาอาชีพได้ แต่อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนก็มีความสำคัญเช่นกัน ดังที่ ปรียานุช สายธนู (2552, บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า สถาบันอาชีวศึกษาควรมีการพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เน้นการเรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไปเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพจริง รวมถึงสนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนให้ครอบคลุมทั่วถึง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้อย่างเสมอภาค

การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพ (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองด้านความสำคัญ ด้านความสามารถ ด้านอำนาจในตัวเอง และด้านคุณความดี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพ (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001) เช่นกัน หมายความว่า ถ้านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นก็จะมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีการพิจารณาและประเมินตนเองถึงได้เห็นคุณค่าของตนเองไปในทางบวก คิดว่า

ตนเองนั้นเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับ ได้รับการสนใจและความห่วงใย ได้รับ
การแสดงออกถึงความรักรวมถึงการช่วยเหลือจากคนรอบข้าง สิ่งเหล่านี้
จะช่วยส่งเสริมความมั่นใจให้กับนักเรียน จึงทำให้เขากล้าคิด กล้าทำ รู้ว่าสิ่ง
ไหนเหมาะสมกับตนเอง และรับรู้ว่าคุณค่าของตัวเองนั้นมีความสามารถเด่นอะไร
จนนำไปสู่ความพร้อมในการประกอบอาชีพนั้นเอง สอดคล้องกับแนวคิด
ของ Maslow (1970, p. 45) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองทำให้บุคคล
เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความ
เชี่ยวชาญ และมีความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้ อีกทั้งยังรู้สึก
ว่าตนเองมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อสังคม ซึ่งต่างจากคนที่มีการเห็น
คุณค่าในตนเองต่ำจะเป็นคนที่ขาดความมั่นใจในตนเอง และอาจเป็นสาเหตุ
ให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ยาก ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพการงานหรือเรื่อง
ส่วนตัวก็ตาม เพราะการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นด้านหนึ่งมีความสัมพันธ์กับ
ความสำเร็จ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความพอใจในสภาพของตน ส่วนอีก
ด้านหนึ่งมีความสัมพันธ์กับการปฏิเสธไม่ยอมรับตนเองและความล้มเหลว
อีกด้วย

การรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมมีความสัมพันธ์ทาง
บวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ปีที่ 2 (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านมิติความยาก มิติความเข้มแข็ง
และมิติแผ่ขยาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพ (อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001) เช่นกัน หมายความว่า ถ้านักเรียนมีการรับรู้
ความสามารถของตนเองสูงขึ้นก็จะมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้นด้วย สอดคล้อง
กับผลการวิจัยของ ศรีอมรา แสนสวาท (2557, น. 136) ที่กล่าวว่า การรับรู้
ความสามารถของตนเองจะช่วยให้เกิดวุฒิภาวะทางอาชีพได้ ประการแรก
คือ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในตนเองเกี่ยวกับความชอบ ความสนใจในอาชีพ

อุปนิสัยของตนเองเพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสม ประการที่สองคือ ช่วยให้เกิดความเพียรพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมสู่เป้าหมาย และประการสุดท้ายคือ ทำให้สามารถวิเคราะห์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การพัฒนาตนเองเพื่อให้มีวุฒิภาวะทางอาชีพที่ก้าวหน้า นอกจากนี้ Hoppock (1957) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลจะเลือกอาชีพใด ๆ นั้นก็เพื่อตอบสนองความต้องการในสิ่งอันพึงพอใจของบุคคล โดยได้เน้นถึงประสบการณ์และการเข้าใจตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับเรื่องความสามารถ ความถนัด ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อนำไปพิจารณาร่วมกับข้อมูลทางอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเลือกอาชีพได้ถูกต้องและประสบความสำเร็จในอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hird (1995, p. 62) ที่กล่าวว่าระดับการได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการทำงาน และระดับของการรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา โดยนักศึกษาที่ได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการทำงานจะทำให้ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มสูงขึ้น และทำให้สามารถตัดสินใจในการประกอบอาชีพได้ดีกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการทำงานและมีการรับรู้ระดับความสามารถในตนเองต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า มารดาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกัน และพบว่า นักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัวมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงที่สุด และมารดาที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เนื่องจากอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพที่มีรายได้ต่อเดือนไม่แน่นอน ซึ่งอาชีพดังกล่าวมีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนด้วย คือการที่นักเรียนไม่มีทุนทรัพย์ที่เพียงพอต่อการเรียนจนเป็นเหตุทำให้นักเรียนต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน และไม่สามารถที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนได้ และเมื่อพิจารณาร่วมกับรายได้ต่อเดือนของครอบครัวแล้ว จะเห็นได้ว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 8,000 บาท เป็นกลุ่มที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาอาชีพรับจ้างของมารดาแล้วนั้นเป็นอาชีพที่มีรายได้ต่อเดือนไม่แน่นอน ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ และในครอบครัวปัจจุบันทั้งบิดาและมารดาต้องออกไปทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว จึงทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องช่วยเหลือดูแลตนเองเป็นส่วนใหญ่ การดูแลเอาใจใส่กับการมีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวก็ลดลง ซึ่งอาจทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นได้ เช่น การติดสารเสพติด การเล่นการพนัน และอบายมุขทั้งหลาย หรือก่อเหตุทะเลาะวิวาทขึ้นได้ จะต้องถูกพักการเรียนหรือถูกไล่ออกจากวิทยาลัยกลางคัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อดุลภาวะทางอาชีพของนักเรียนด้วย ดังนั้นการที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จทางการเรียนและมีความพร้อมต่อการประกอบอาชีพได้นั้น จึงควรให้ความสำคัญกับเรื่องของทุนทรัพย์ด้วย ซึ่งทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยจัดกองทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลน และมีความจำเป็นต้องใช้ทุนทรัพย์เพื่อการศึกษาเล่าเรียน นอกจากนี้การร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการก็ถือเป็นอีกหนึ่งแนวทางแก้ไข โดยให้นักเรียนได้ไปทำงานยังสถานประกอบการเพื่อให้เกิดการฝึกฝนทักษะในสถานที่ทำงานจริง และยังได้ค่าตอบแทนเป็นรายได้ระหว่างเรียน ลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวลงได้ ในส่วนของสถานประกอบการเองก็ได้แรงงานระดับฝีมือเข้าไปทำงานซึ่งถือได้ว่าทั้ง 2 ฝ่ายได้บรรลุข้อตกลงร่วมกัน

2. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทักษะคิดต่อการศึกษาวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 แสดงให้เห็นว่า หากต้องการให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับสูง ปัจจัยทางด้านทัศนคติต่อการศึกษาด้านช่างอุตสาหกรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรได้รับการสนับสนุนให้อยู่ในระดับสูง ดังนั้น โรงเรียนควรมีการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงพร้อมกับเรียนภาคทฤษฎีควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ นักเรียนได้มีทั้งทักษะ และความรู้ที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ควรจัดให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึกรู้สึกใฝ่เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองด้วย ในส่วนของครูผู้สอนนั้น ก็ควรจัดให้มีครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนได้อย่างเต็มที่

3. ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ส่วนรายด้านพบว่า ด้านความสำคัญ ด้านความสามารถ ด้านการมีอำนาจในตัวเอง และด้านคุณความดี ต่างก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าหากต้องการให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพในระดับสูง ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ควรได้รับการสนับสนุนให้อยู่ในระดับสูง ดังนั้นผู้ปกครองควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนยอมรับความรู้สึกของตนเองตามความเป็นจริง สร้างความมั่นใจในตนเอง ให้แก่นักเรียน โดยอาจให้ความไว้วางใจในการแก้ปัญหาอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเหตุผลและการตัดสินใจ และแสดงความชื่นชมเมื่อนักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนก็ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีประสบการณ์ของ

ความสำเร็จโดยการให้รางวัลหรือคำชมเชย แก่นักเรียนที่แสดงความสามารถ เช่น ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดี การมอบเกียรติบัตรต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การออกค่ายจิตอาสา การออกค่ายพัฒนาสังคม หรือการบริการชุมชนก็เป็น อีกหนึ่งหนทางที่จะช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ให้เกิด ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมอีกด้วย

4. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ส่วนรายด้านพบว่า มิติความยาก มิติ ความเข้มแข็ง และมิติแผ่ขยาย ต่างก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะ ทางอาชีพของนักเรียน แสดงให้เห็นว่า หากต้องการให้นักเรียนมีวุฒิภาวะ ทางอาชีพในระดับสูง ปัจจัยทางด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองจึงเป็น ปัจจัยสำคัญที่ควรได้รับการสนับสนุนให้อยู่ในระดับสูงด้วย ดังนั้น โรงเรียน ควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองด้านการรับรู้ ความสามารถของตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง เพื่อการพัฒนาตนเองไป สู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และผลักดันให้นักเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ได้ ทำให้เกิดความมุ่งมั่น พากเพียร รวมถึงการปรับตัว การใช้ประสบการณ์ ในการแก้ปัญหา การมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ เช่น กิจกรรมฝึกปฏิบัติ งานจริงเพื่อพัฒนาศักยภาพ การให้บริการชุมชน การออกค่ายอาสา เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวนี้จะช่วยให้นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดย โรงเรียนเป็นผู้สนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัด ขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพในกลุ่มประชากรอื่นๆ เช่น กลุ่มนักเรียนทวิภาคี เป็นนักเรียนที่ทำงานและเรียนควบคู่กันไป ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพมากขึ้น เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสนใจและความถนัดของนักเรียน หรือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพ และมีศักยภาพเพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยตัวแปรต่างๆ ในเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการประกอบอาชีพของนักเรียน โดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาศักยภาพของนักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชนินันท์ ทองเพ็ช. (2551). *การรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในการเลือกอาชีพภาคอุตสาหกรรมของนักศึกษาสายอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ธีรวุฒิ บุญยโสภณ. (2536). *การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปริญญ์ สายธนู. (2551). *มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

- ไพฑูรย์ จันตะเสน. (2544). การเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพ และอัตมโนทัศน์
ระหว่างนักเรียนที่มีแบบการเรียนแตกต่างกัน. (วิทยานิพนธ์วิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สมร ทองดี และปราณี รามสูตร. (2545). แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว
ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือ และกิจกรรมแนะแนว
หน่วยที่ 9 นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช อ่างใน ลออ
สมใจ. (2556). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ.
(วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม พิมพ์
ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง. (ออนไลน์) [http://bsq2.vec.go.th/course/20\(22Jan58\).pdf](http://bsq2.vec.go.th/course/20(22Jan58).pdf)
- ศรีอมรา แสนสวาท. (2557). การรับรู้ความสามารถของตนเอง สมรรถนะทาง
วัฒนธรรม และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยการแพทย์
แผนไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมนคลธัญบุรี. (วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- เอกชัย สวัสดิรักษา. (2552). ทัศนคติต่อวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 3. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด).
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice-Hall.
- Coopersmith, S. (1981). *The Antecedent of Self-esteem*. Sanfrancisco:
W. H. Freeman and Company.
- Crites, J. O. (1981). *Career counseling: Models, methods, and materials*.
New York: McGraw-Hill.

- Fishbein, M. and I. Ajzen. (1975). *Beliefs, Attitude, Intention And Behavior: And Introduction to Theory and Research*. Reading, Mass: Addison Wesley.
- Hird, J.S. (1995). The relationship of sources of efficacy information to career decision making self-efficacy. *Dissertation Abstracts international* 45 (September): 2173.
- Hoppock, R. (1957). *Occupational Information*. New York: McGraw-Hill.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. (2nd ed.). New York: Harper & Row Publishers Inc.
- Rosenberg, M. 1979. *Conceiving the self*. New York: Basic Books Inc Publishers.
- Super, D.E. (1960). *The Psychology of Career*. New York: Haper and Brothers.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.) New York: Harper & Row.